2017-03-06

Verksamhetsberättelse 2016 för Kommunal utveckling

I samband med regionbildningen den 1 januari 2015 blev Kommunal utveckling en del av Region Jönköpings län. Verksamheten som sedan 2010 styrts av Primärkommunala nämnden (PKN) som en del av dåvarande Regionförbundet i Jönköpings län, styrs nu av Primärkommunalt samverkansorgan (PKS).

I samband med övergången fastställdes även en ny verksamhetsbeskrivning för PKS:s verksamhet. Region Jönköpings län är värdorganisation för verksamheten, men den styrs och leds liksom tidigare år av kommunerna gemensamt. Graden av självständighet i förhållande till värdorganisationen regleras i avtal mellan regionen och länets kommuner, ett avtal som antagits av samtliga 13 kommuner.

Innehåll

Kommunal utveckling 2
Inflytande och delaktighet 2
Forskning och praktik 3
FoUrum social välfärd 3
FoUrum utbildning 9
FoUrum fritid 10
Miljösamverkan f 10
Kurs och konferens 11
Personligt ombud 11
Verksamhetsförlagd utbildning 11
Vård- och omsorgscollege 11
Integration – CHANGE-projektet 12
Resultat Kommunal utveckling 2016-12-31 13

Kommunal utveckling

Kommunal utveckling utgörs av olika partnerskap där länets kommuner gått samman i en gemensam plattform som syftar till att stödja och förbättra den kommunala verksamheten inom respektive område. En central del av verksamheten är att utgå från aktiva nätverk som definierar behovsområden och styr inriktning och mål.

År 2016 har präglats av att få verksamheten att fungera bra i den nya regionen. Nya utökade utbildningslokaler för kommunernas aktiviteter och träffar stod klara för att användas. Statens stimulansmedel till regionala stödstrukturer har successivt minskat sedan 2015, vilket har föranlett en översyn av framtida finansiering avseende medlemsavgifter för ledning och stab samt en grundfinansiering för verksamheten inom forskning och utveckling av social välfärd.

I början av året tillträdde en ny utvecklingschef för verksamheten och en översikt av organisationen gjordes i augusti.

- *FoUrum social välfärd* riktar sig till kommunal socialtjänst, vård och omsorg. Uppdraget är att stödja kommunerna i att utveckla kvaliteten inom socialtjänsten mot en mer evidensbaserad praktik. Utgångspunkten är att ge brukarna inflytande, stärka den professionella kompetensen samt integrera forskning och praktik.

- Sedan 2015 driver kommunerna gemensamt *FoUrum utbildning* enligt liknande modell som inom social välfärd. Syftet är att intensifiera det gemensamma utvecklingsarbetet och få bättre möjligheter att knyta forskning till praktik inom förskolans och skolans område.

- Från och med 2016 är även fritidsfrågorna inkluderade i det regionala samarbetet – i ett utvecklingspartnerskap som benämns *FoUrum fritid*, som syftar till att driva forsknings- och utvecklingsarbete inom länets fritidsverksamheter.

- *Miljösamverkan f* samlar det kommunala miljöarbetet i länet för att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet.

- *Kurs och konferens* förvaltar ett uppdrag att samordna och effektivisera kurs- och konferensverksamhet riktad till hela det kommunala verksamhetsområdet.

Kommunal utveckling är också en bas för att samordna andra gemensamma åtaganden såsom högskolans verksamhetsförlagda studier i kommunerna, den personliga ombudsverksamheten samt större gemensamma projekt.

Inflytande och delaktighet

Under 2016 har strategin för förstärkt brukarmedverkan inom FoUrum social välfärd omarbetats till en *strategi för inflytande och delaktighet* för personer med egen erfarenhet eller anhörigerfarenhet.

Det är främst två viktiga revideringar; dels ändrat språkbruk där innehållet nu framställs i mer allmänna termer för att inkludera samtliga verksamheter inom Kommunal utveckling. Dels föreslås nu ett antal framgångsfaktorer säkerställa genuint inflytande och delaktighet på generell nivå, som kvalitetsmått på strategisk nivå. Dessa faktorer hämtas från publicerad forskning om inflytande- och brukarråd. Vid årsskiftet var strategin på remissrunda i ledningsgruppen för Kommunal utveckling.

Hösten 2016 initierades att befintligt policydokument om ersättning för brukare som medverkar i utvecklingsarbete på generell nivå ska omarbetas till regional policy, det vill säga att personer med egen erfarenhet ges uppdrag på samma sätt och med samma policydokument.

På en utvecklingsdag för medarbetare i april genomfördes en workshop i *medskapande ledarskap* och två personer från Kommunal utveckling utbildas för att leda motsvarande workshops i den interna verksamheten. Som en följd av workshopen utformades månatliga personalmöten, omvärldsspaning, utifrån storytelling-metodik. Reflektioner samlas in efter varje möte och sammanställs och redovisas på gruppnivå.

Forskning och praktik

Vårt uppdrag är också att stärka relationen mellan forskning och praktik i den egna verksamheten och i nästa steg även kommunernas verksamhet. Arbetet har utvecklats i en särskild arbetsgrupp och resultatet av deras arbete kommer att styra hur inriktningen blir under 2017 och framöver. En forskningsstrategi ska fastställas i början av 2017.

För femte året i rad arrangerade kommunerna, tillsammans med Region Jönköpings län och Jönköping University, Forskarfredag - en vetenskapsfest för allmänheten, framförallt för barn och unga, som syftar till att synliggöra den forskning som sker i vårt län. Kommunal utveckling ansvarar för kommunernas deltagande och totalt deltog cirka 800 personer, främst barn och unga.

I samband med Hälsohögskolans avslutning i januari och juni delade länets kommuner via FoUrum ut stipendier för bästa uppsatser i ämnena arbetsterapi, omvårdnad och socialt arbete. Varje stipendium föräras de uppsatser som av länets kommuner anses vara av god kvalitet och bidra till sitt områdes kunskapsfält.

FoUrum social välfärd

Verksamheten utgör ett långsiktigt och samordnat stöd till kommunerna med ett övergripande uppdrag att stödja implementeringen av en evidensbaserad praktik. Länets socialchefer styr verksamheten och har prioriterat ett antal områden, som redovisas var för sig.

Barn och unga

Den stora inströmningen av ensamkommande barn under 2015 har även präglat stora delar av 2016 för barn- och ungdomsvården.

Trygg och säker vård för placerade barn och unga är en stor och viktig uppgift för kommunerna och FoUrum att arbeta tillsammans med. Under året har arbetet fortsatt att höja kvaliteten för dessa barn. Uppföljning av hur placeringarna på hem för vård och boende (HVB) har fungerat och kvaliteten på dessa har fortsatt genom enkät som handläggare fyller i då en placering avslutas. Hälsa har varit ett tydligt tema och överenskommelsen om hälsoundersökningar för placerade barn har reviderats. Dessutom har den nyligen framtagna överenskommelsen om att placerade barn ska få sin specialistvård av regionen, istället för genom köpt vård av HVB-hemmen, implementerats.

I verksamhetsplanen fastslogs som mål att minst nio av tretton kommuner under 2016 skulle ta fram en plan för stöd till föräldrar med placerade barn. Det har inte genomförts, utan ett initiativ har tagits till en brukarstyrd brukarrevision inom området för att på det sättet först ta reda på föräldrarnas erfarenheter och synpunkter. Arbetet fortsätter därmed 2017 efter att resultaten från brukarrevisionen presenterats.

Under 2016 har nio av länets kommuner deltagit i den regionala uppföljningsmodellen för ensamkommande flyktingbarn.

Implementeringsarbetet med samordnad individuell plan (SIP) är genomfört. Inom barn- och ungaområdet finns en lång tradition av samverkan, och SIP som metod har relativt enkelt kunnat implementeras som en av flera former av samverkan.

Under 2016 togs rutiner fram för avvikelsehantering i samverkan. Rutinerna ska implementeras och prövas under 2017. Arbetet följs upp av ledningsgruppen för samverkan (REKO) årligen.

Fokus på nätverksträffarna var under 2016 systematisk uppföljning och kompetensfrågor. Arbetet fortsätter i dessa frågor under 2017.

Projektet *Förebyggande insatser i familjer med missbruk* (FIFA) har under 2016 arbetat med att utveckla samverkan mellan missbruksvården och barn och unga i tre pilotkommuner. Under 2017 utökas projektet till att omfatta fler kommuner i länet.

Under 2016 togs ett FAKTA-dokument fram gemensamt med hälso- och sjukvården, skolan och socialtjänsten gällande psykisk hälsa hos nyanlända och ensamkommande barn. FAKTA-dokumentet vägleder i när, hur och var nyanlända och ensamkommande barn kan få stöd när det gäller psykisk ohälsa. BUP och barn- och ungdomshälsan har dessutom genomfört utbildning till skolor och boenden för bemötande och stöd till dessa barn.

Arbetet med att ta fram FAKTA-dokument i samverkan för barn och unga med psykiatrisk problematik fortsätter. Hittills är åtta dokument färdiga och beslutade. De två återstående FAKTA-dokumenten färdigställs under 2017.

Kompetensfrågorna är fortsatt viktiga, inte minst med anledning av personalomsättningen inom området. Fem utbildningar inom länets framtagna kompetensprogram har genomförts under året. 70 nya socialsekreterare har gått introduktionskursen, endast ett 20-tal av dem har svarat på utvärderingsenkäten, men av dem som svarat rekommenderade 100 % kursen till kollegor.

Den planerade utvärderingen av barnahus har försenats, men kommer att genomföras under 2017.

Arbete och delaktighet

Arbetet inom försörjningsstöd har utgått från ett antal prioriterade områden. För 2016 valdes ”att höja yrkets status” som huvudområde och till detta kopplades ett antal aktiviteter, bland annat har en länsgrupp för metoden MIX skapats.

MIX är en standardiserad utredningsmall som har eller är på väg att implementeras i sju av länets kommuner. En MIX-grundutbildning genomfördes i september och förankring kring forskningsansats gällande utvärdering utifrån MIX görs med Handelshögskolan i Jönköping.

Vidare har en länsgrupp för erfarenhetsutbyte skapats och haft två träffar. Syftet är att nå en enhetlighet i länet kring vissa svåra frågor, ökad rättssäkerhet och en ökad status till försörjningsstödsyrket. I maj genomfördes en inspirationsdag med föreläsningar och gruppdiskussioner för samtliga handläggare inom ekonomiskt bistånd i länet. Vidare har arbetet med en länsplan för kompetensutveckling påbörjats.

Arbetsmarknadsområdet hade, som följd av rekrytering av ny FoU-ledare, sin första träff efter sommaren. Under hösten har arbetet främst handlat om att utforma en handlingsplan med aktiviteter för 2017. De områden som har prioriterats för kommande arbete är integration kopplat till arbetsmarknad och kompetensförsörjning, samarbete med försörjningsstöd kring vissa frågor och målgrupper, forskning och omvärldsbevakning samt upphandling med social hänsyn.

Under året har Kommunal utveckling i samarbete med Regional utveckling och Coompanion genomfört en förstudie kring arbetsintegrerade sociala företag (ASF) i form av en handlingsplan. Handlingsplanen utgjorde en ansökan till Tillväxtverket om ett genomförandeprojekt *Starkare ASF i Jönköpings län*, vilken beviljades och startar våren 2017.

Inom det länsövergripande arbetet med Supported Employment (SE) har tre grundutbildningar, två fördjupningsdagar kring arbetsgivarkontakter, en chefsdag och en fördjupningsdag kring Supported Education genomförts under året. Jönköpings län är först ut nationellt att genomföra en gemensam programtrohetsmätning och arbetet med tolkning och analys av resultat kommer att fortsätta.

Psykiatri

Utvecklingsarbetet inom psykiatriområdet har bedrivits utifrån en verksamhetsplan som tagits fram av länets kommuner i samarbete med Region Jönköpings län. En stor del av arbetet bygger på tidigare års arbeten.

Projektet med en länsgemensam modell för inventering av behov hos personer med psykisk funktionsnedsättning har resulterat i en modell som även kan användas vid kommande inventeringar under förutsättning att Datainspektionens granskning tillåter det. Inventeringen har även genererat ett kunskapsunderlag som har analyserats under 2016. Grunden för en ny länsgemensam inventering 2019 finns nu på plats.

Länsnätverket inom psykiatriområdet har även varit delaktiga i arbetet med samordnad individuell plan (SIP) och öppna jämförelser. Arbetet med dialog- och återhämtningsutbildningar har fortsatt under hela året.

Pilotprojektet *Center till stöd för återhämtning* har från halvårsskiftet 2016 gått samman med resurser från FoUrum och ingår nu som en del i projektet *En återhämtningsinriktad psykiatri i Jönköpings län*. Inom området har även metoden IMR (Illness Management and Recovery) testats i ett pilotförsök initierat av SKL. Ett studiebesök i Storbritannien gjordes av ett antal FoU-ledare tillsammans med medarbetare från regionen och brukarorganisationer, och arbetet med att utveckla liknande verksamhet som engelska *Recovery College* i Jönköpings län fortsätter. Först ut blir en utbildning för så kallade *peers*, personer med egen erfarenhet som på olika sätt kan bidra med sin kunskap till verksamheten.

Inflytandefrågor är en genomgående tråd i området och under 2016 rekryterades en ny FoU-ledare för att leda arbetet med inflytanderåd och bevaka inflytandefrågor inom psykiatriområdet.

Projektet *Kontinuerlig kunskapsförsörjning* har resulterat i att länets alla kommuner arbetar med utbildningsmaterialet Psyk E-bas. Utbildningsmaterialet har även fått spridning till psykiatrin i Region Jönköpings län samt vårdcentralerna Bra liv och ytterligare någon privat vårdcentral. Även arbetsförmedling och försäkringskassa har visat intresse för Psyk E-bas. Vidare finns en plan för fortsatt kompetensutveckling med MI och ESL och utbildningar har påbörjats. Medel för kompetensutveckling finns avsatta till och med 2018.

Inom arbete och sysselsättning har arbetet med implementering av *Individual Placement and Support* (IPS) fortsatt.

Ett implementeringsprogram för integrerade arbetsformer enligt RACT har tagits fram och under hösten påbörjade personal från tre kommuner i länet en poängutbildning i RACT vid Karlstads universitet.

Projektarbetet för en förbättrad somatisk hälsa hos personer med psykisk funktionsnedsättning fick en omstart i ett nytt projekt med länets kommuner och Region Jönköpings län. Psykosmottagningen i Värnamo och Värnamo kommun ingår som aktiva parter med primärvården.

Handlingsplan för äldres psykiska hälsa har tagits fram och antagits av ledningsgruppen för samverkan (REKO). Under hösten påbörjades arbetet med ett utbildningskoncept inom området och beslut väntas under våren 2017.

Utbildningar inom första hjälpen avseende psykisk hälsa och suicidprevention har genomförts och arbetet med larmplanen har fortsatt som tidigare år.

FoUrum har stöttat kommunerna i att ta fram strategi och handlingsplan inom området psykisk hälsa (tidigare PRIO) i syfte att få del av statliga stimulansmedel. Alla länets kommuner uppfyller kraven för stimulansmedel.

Missbruk och beroende

Under 2016 har chefsnätverket träffats vid sju tillfällen inklusive ett internat med fokus på aktuella frågor utifrån en gemensam handlingsplan. Fokus har bland annat varit att identifiera systematisk uppföljning och vilka nyckeltal som ska följas över tid. ASI-nätverket har reformerats till ett handläggarnätverk med ett bredare perspektiv. Två träffar per år planeras med aktuell kunskap, erfarenhetsutbyte och fördjupning i ASI-metoden.

Vi har arbetat med att utveckla ett familjeperspektiv vid missbruk och beroende i syfte att barn och unga i familjer med missbruk ska må bättre då föräldrarna får stöd i sitt föräldraskap. Utbildningen *Förstärkt barn och föräldraperspektiv* syftar till att ge personal kunskap om hur missbruksproblematik i en familj påverkar föräldraförmågan, vilket behov av stöd en förälder kan behöva samt hur samhället på bästa sätt kan samordna insatser till alla familjemedlemmar.

Sedan två år pågår också projektet *Förebyggande insatser till familjer med missbruk* (FIFA) som ska bidra till att skapa rutiner och arbetssätt för att på bästa sätt hjälpa framförallt barnen, men också hela familjen, för att på så sätt förebygga missbruk och psykisk ohälsa hos barnen. Vetlanda, Värnamo och Eksjö kommuner ingår i det utvecklingsarbetet. En regional konferens för att belysa anhörigperspektiv vid missbruk genomfördes med 220 deltagare under våren.

Samordning och uppföljning av hem för vård och boende (HVB) vid missbruk visar att 4 av 32 placeringar är gjorda på HVB som *inte* ingår i regionens upphandling. Av placerande handläggare uppger 25 av 32 att de var behjälpta av upphandlingen.

Länsbrukarrådet för missbruksfrågor har via FoUrum genomfört totalt sju brukarstyrda brukarrevisioner: Resursskolan i Jönköping, Mini-Maria för regionen, Öppenvården i Tranås, Hennja-hemmet i Gislaved, Föräldrastöd i länet, AME i Vaggeryd samt en uppföljning av beroendemottagningen på länssjukhuset Ryhov. Utifrån revisionerna ges också verksamheterna förslag på identifierade förbättringsåtgärder.

Pågående utredning gällande alternativ till Lagen om omhändertagande av berusade (LoB) har resulterat i beslut att en tillnyktringsenhet (TNE) ska inrättas i länet för att på ett adekvat sätt kunna hjälpa berusade personer som är i behov av sjukvård.

Nationella riktlinjer med rekommendationer för kompetensen om unga med missbruk har lyfts vid chefsträffar inom missbruk, barn och unga samt i ledningsgrupp. En arbetsgrupp är tillsatt för att utreda hur vårdkedjan kan utvecklas och innefattar även utredning av förutsättningar för en Mini-Maria (beroendemottagning för unga) i länet.

Under 2016 togs rutiner fram för avvikelsehantering i samverkan. Rutinerna ska implementeras och prövas under 2017. Arbetet följs upp av ledningsgruppen för samverkan årligen. En översyn av länets missbruks- och beroendevård har inletts på uppdrag av ledningsgruppen i samverkan (REKO).

Utbildningar inom missbruksområdet som genomförts under 2016 är:

- Baskurs i missbruk och beroende, för kommuner, psykiatri och primärvård, 120 deltagare.
- Fyra grundutbildningar i bedömningsinstrumentet Addiction Severity Index (ASI) har genomförts under året, totalt 60 deltagare.
- Utbildningar med särskilt fokus på unga med missbruk som genomförts är Community Reinforcement Approach (A-CRA), Adolescens Drug Abuse Diagnosis (ADAD), 40 deltagare per utbildning.
- Utbildning med särskilt fokus på anhörigstöd, Community Reinforcement and Family Training (CRAFT), 40 deltagare.
- BRA-samtal om att samtala med barn om förälders sjukdom/missbruk, 40 deltagare.
- Haschavvänjningsprogrammet (HAP), 20 deltagare

Funktionsnedsättning

Inom området funktionsnedsättning har utvecklingsarbetet prioriterats till tre områden:

- förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga med funktionsnedsättning
- förstärkt brukarmedverkan
- initiera, genomföra och utveckla systematisk uppföljning

Under 2016 pågick flera utvecklingsprojekt inom de tre prioriterade områdena. På grund av svårigheter att rekrytera FoU-ledare var bemanningen på området reducerad under året, men området var fullbemannat från och med mars. Utvecklingsarbetet under 2016 koncentrerades till förstärkt brukarmedverkan och förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga.

Under året förbereddes en ansökan om forskningsmedel till *Modell för individuell systematisk uppföljning* (MISU). Genom upprepade observationer över tid kommer MISU göra det möjligt att identifiera och säkerställa statistiska mönster, trender och samband mellan hälsovariabler. Detta skapar större förståelse för vad som påverkar brukarens välbefinnande så att stödinsatsen kan utformas utifrån brukarens faktiska behov. Tyvärr avslogs ansökan av Vinnova, varför arbetet fick avbrytas. Länets kommuner är intresserade av arbetet och nya ansökningar kommer att göras.

Under året har utbildning av vägledare, kursvägledare och personal i *Delaktighetsmodellen* fortsatt. Delaktighetsmodellen är en metod som främjar kommunikation mellan brukare och personal och syftar till att stärka brukares inflytande. Modellen har utvecklats av FoU Skåne och används idag av ett flertal regioner i landet. Ambitionen är att samtliga kommuner i länet ska använda modellen i sina verksamheter. Kommunal utveckling har ett länsövergripande ansvar för att organisera, samordna och delvis finansiera utbildningen och användandet av modellen.

Till området har också en doktorand varit knuten, som bedrivit forskning kring barn med lindrig utvecklingsstörning och deras familjer.

Vidare påbörjades ett arbete med länsgemensam upphandling av HVB-hem inom LSS och SoL. Avsikten var att upphandlingen skulle slutföras under året, men då kontakten med Region Jönköpings läns upphandlingsavdelning fick avbrytas har arbetet inte kunnat slutföras under 2016. Upphandlingsarbetet kommer att återupptas under 2017 med upphandlingsstöd från länets kommuner.

Äldre

Victoria Allard ersatte Carola Walfridson som teamsamordnare i början av året, samtidigt som Emma Grundström började som FoU-ledare med ansvar för projektet *Individens behov i centrum* (IBIC).

Under året har chefsnätverket samlats vid åtta tillfällen. Arbetet har skett utifrån fem prioriterade områden: sammanhållen vård och omsorg, salutogent arbetssätt, teknik i vård och omsorg, personal- och kompetensförsörjning samt framtidsperspektiv.

De största aktiviteterna under året har varit IBIC och samverkansprojektet *Trygg och säker vård och omsorg*. Inom IBIC har kommunerna gjort ett omtag för att närma sig ett införande av både dokumentationsmodell och anpassat dokumentationssystem för processbaserad, strukturerad dokumentation. *Trygg och säker vård och omsorg* syftar till att stötta förberedelser och utveckling av arbetssätt i samverkan inför förändringen av lagstiftningen kring utskrivning från sluten vård, men även att se över befintliga samverkansdokument och tolkningen av dessa. Målet är att medborgaren i Jönköpings län ska kunna säga *”jag får den vård jag behöver, när jag behöver den och där jag behöver den”*. Projektet är ett långsiktigt utvecklingsarbete, och innebär även medverkan i nationellt nätverk via SKL.

Därutöver har vi varit delaktiga i planering och genomförande av mässan och konferensen *Elmia Äldre* i maj. Jenny Hallgren, tidigare doktorand i äldreområdet, försvarade sin doktorsavhandling om äldre och sjukhusinläggning. Arbetet med samordning och uppföljning av öppna jämförelser har fortsatt som tidigare år. Den avtalsenliga uppföljningen av volym- och kostnadsuppföljning efter kommunaliseringen av hemsjukvården (Komhem) har genomförts och redovisats under året.

Äldreområdet har också varit representerat vid strategigrupp äldres möten. Strategigrupp äldre har under året arbetat med att hitta sina former, och driver även projekt i separata arbetsgrupper. Häribland kan nämnas god rehab vid stroke och god palliativ vård.

eHälsa

Ett eHälsoråd med uppdrag att koordinera och effektivisera det gemensamma e-hälsoarbetet mellan kommuner och region har startats och initiativ har tagits för samordning med de strategigrupper som finns i samverkan.

Tillsammans med chefsnätverk eHälsa färdigställde vi *Regional handlingsplan för eHälsa 2017-2020*, vilken socialchefsgruppen har ställt sig bakom. Ett förslag på utökad samverkan med hjälpmedelscentralen avseende välfärdsteknik har utarbetats.

Sedan halvårsskiftet pågår ett omfattande arbete inom området informationsöverföring mellan länets vårdgivare som en del i projektet *Trygg och säker vård och omsorg*. Handlingsplan *IT-stöd för informationsöverföring* och delprojektet *Digitala lösningar* och implementering av Link, tar sikte på byte av system för samordnad vårdplanering samt införande av system för meddelandehantering inom hälso- och sjukvård. Stort fokus har lagts på detta område under året, vilket har minskat det gemensamma arbetet inom andra områden inom eHälsa.

Under slutet av 2015 genomfördes stora förändringar i infrastrukturen för nationella tjänster samt versionsbyte av *Nationell patientöversikt*, NPÖ. Detta har tyvärr medfört merarbete och försening i kommunernas arbete med att dela journalinformation till andra vårdgivare, främst regionen, via NPÖ och till patienter genom journalen via nätet. Tester för NPÖ beräknas dock komma igång under första kvartalet 2017.

Efter versionsbytet levereras färre antal informationsmängder och komplettering med ytterligare informationsmängder har försenats. Detta till trots har kommunernas användning av NPÖ ökat under 2016. Under november 2016 inträffade ett avbrott i information från regionen, vilket tyvärr ledde till en väsentlig minskning av användning mot månaden före. I övrigt har utvecklingen följd den positiva nationella utvecklingen. Statistik över användning sammanställs varje månad av Kommunal utveckling, regionalt och per kommun, samt nationellt.

Andelen digitala trygghetslarm ökade från 47 % i oktober 2015 till 75 % i november 2016. Åtta kommuner är klara med införandet. Aneby, Sävsjö, Vaggeryd och Habo kommuner beräknar vara klara 2017 och Vetlanda kommun 2018.

I slutet på 2016 beslutade chefsnätverk eHälsa att börja använda SKL:s självskattningsverktyg *LIKA – IT-tempen för socialtjänsten*. Verktyget ger kommunerna stöd för utvärdering, utveckling och prioritering av olika insatser som behövs, underlag för handlingsplan samt möjlighet till utvecklad samverkan och regional sammanställning.

Samverkan med e-utvecklingsrådet har skett via kontakter mellan rådets ordförande och FoU-ledaren. FoU-ledaren ingår sedan 2016 i två arbetsgrupper inom programmet för genomförande av den regionala digitala agendan.

Öppna jämförelser

Vi stödjer löpande kommunerna i att göra lokal analys av öppna jämförelser genom att samordna genomgång av enkäter samt analysseminarier för jämförelseområdena.

Arbetet sker efter den modell som FoUrum jobbat fram sedan tidigare och görs i de aktuella chefsnätverken tillsammans med ansvarig FoU-ledare.

FoUrum utbildning

En vetenskaplig ledare rekryterades och anställdes under året med uppdrag att identifiera, organisera och leda forskningsprojekt. Hen ska också samverka med lärosätenas forskningsmiljöer och är garant för att den kunskap som byggs upp håller hög kvalitet.

Tillsammans med nätverk från länets kommuner har nio projektområden identifierats och fyra av dessa har prioriterats av FoUrums styrgrupp, länets skolchefer. Arbetet med att starta projekten har påbörjats under året. *Framgångsfaktorer i undervisningssituationer* är en observations- och intervjustudie som designats och nu kommer att påbörjas. Studien pågår under två och ett halvt år och genomförs i samverkan med Högskolan för lärande och kommunikation (HLK) i Jönköping. Tio av länets kommuner samt naturbruksgymnasierna i länet deltar i forskningsstudien.

Alla kommuner i länet har gått samman i ett projekt kring fjärrundervisning. Genom samverkan på entreprenad mellan länets kommuner, kan nu fjärrundervisning i modersmål och studiehandledning på modersmål erbjudas, för den undervisning som elever har rätt till enligt Skollagen. En koordinator har anställts med uppdrag att genomföra planerade aktiviteter. Under 2016 har språkbehov och lärarresurser i länets kommuner kartlagts. Utbildningar har genomförts både för grupper, men även enskilt enligt önskemål. Informationsmaterial om fjärrundervisning riktat till skolor och rektorer har tagits fram och distribuerats till länets kommuner. Fjärrundervisning bedrivs både inom kommuner och mellan kommuner i länet. Projektet genomförs med stöd av Region Jönköpings län.

Planering för ytterligare två eller tre forsknings- och utvecklingsprojekt har påbörjats under året.

FoUrum fritid

De områden inom fritidssektorn som av styrgruppen beslutats att prioritera är:

- natur och friluftsliv
- förenings- och idrottsverksamhet
- öppen ungdomsverksamhet

I april anställdes en utvecklingsledare på uppdrag av fritidscheferna i länet till FoUrum fritid. Hen inledde uppdraget genom att besöka samtliga kommuner och ansvariga (tjänstepersoner) för fritidssektorns frågor. Dialog fördes kring samhällsaktuella frågor, trender och behov utifrån sektorns uppdrag med ett primärkommunalt perspektiv i kombination med utvecklingsledarens regionala uppdrag.

De olika regionala nätverken inom fritidssektorn har under året vitaliserats. Aktuella nätverk är:

- nätverk för fritidschefer, där ett arbetsutskott nu bildats
- nätverk för ansvariga inom öppen ungdomsverksamhet
- nätverk för bad- och simhallsansvariga (anläggning och verksamhet)
- nätverk för ansvariga gällande frilufts- och idrottsanläggningar
- nätverk för administrativt stöd till föreningslivet och föreningsliv för funktionsnedsatta

En utvecklingsdag om öppen fritidsverksamhet genomfördes för samtliga fritidsledare i länet med tema integration och sommarlov i Gnosjö. En mindre arbetsgrupp har planerat en regional utbildningsdag, som sker 2017, tillsammans med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, med tema öppna mötesplatser. Dialog har under året skett med Jönköping University om att samarbeta med fokus på öppen ungdomsverksamhet.

Nätverket för bad- och simhallsansvariga har uttryckt oro för bristen på anställningsbara badmästare. Ett behov av kompetensutveckling av redan anställda identifierades. En arbetsgrupp har påbörjat arbetet med att skapa en behovsorienterad utbildning för verksamheten i länet, likaså en lönekartläggning.
Nätverket för ansvariga gällande frilufts- och idrottsanläggningar har tagit fram en projektplan i samarbete med Nordiskt valideringsforum för idrottsplatsvaktmästarna i länet. Flera kommuner önskar att idrottsplatsvaktmästarnas kunskaper valideras, och därför påbörjades projektet med att ta fram ett utbildningsunderlag som handlar om yrkesbedömning för idrottsplatsvaktmästare. Kommunerna beslutade att gå med i samarbetsprojektet *Naturnycklar* tillsammans med HSO (Handikapporganisationernas samarbetsorgan) under förutsättning att Allmänna arvsfonden beviljar medel.

Pluspolarkortet blev regionalt och information finns numera på varje kommuns hemsida. En webbsida som underlättar för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning att hitta olika fritidsaktiviteter har också utvecklats.

Inom samtliga nätverk har integrationsfrågan lyfts då den aktualiserades inom alla verksamheter. Yrkesgrupperna fritidsledare och badmästare anmäldes till integrationsprojektet CHANGE, som drivs av Kommunal utveckling och finansieras av Europeiska Socialfonden.

Miljösamverkan f

Miljösamverkan f har en treårig verksamhetsplan. Planen för det första året fastställs, medan det andra och tredje året är mer preliminära för att kunna anpassas till behoven i kommunerna och vad som händer i omvärlden. Aktiviteterna i verksamhetsplanen tas fram utifrån inskickade förslag från kommunerna och länsstyrelsen.

Under 2016 har tillsyn utförts av fordonstvättar, campingplatser, egenkontroll inom lantbruk samt energitillsyn. Kommunerna har också tagit fram en gemensam vägledning avseende bekämpningsmedel

och en gemensam mall för behovsutredningar. Samtliga projekt följer sin tidsplan, däremot har deltagandet i tillsynskampanjerna varit låga bland kommunerna, vilket behöver förbättras kommande år.

Förutom projekten pågick en mängd aktiviteter såsom nätverksträffar, en presidieträff samt gemensamma utbildningstillfällen. Huvudsyftet är att öka kompetensen inom miljötillsyn genom ett informationsutbyte mellan länets kommuner såväl som över länsgränserna.

Kurs och konferens

Kurs och konferens erbjuder ett brett och verksamhetsanpassat utbildningsutbud, baserat på kommunernas behov och önskemål. Verksamheten är intäktsfinansierad.

Kurs och konferens har kontakter med flera olika yrkesnätverk i länet för att fånga de behov av kurser och konferenser som finns i länets kommuner. I referensgruppen, som består av personalchefer samt ytterligare medarbetare från kommunerna, lyfts behoven av kompetensutveckling bland länets yrkesgrupper. Kontakter med SKL möjliggör att de förlägger utbildningar i Jönköpings län.

Under 2016 genomförde Kurs och konferens 109 kurser och konferenser och totalt har 4 126 deltagare hanterats. Detta innebär en ökning jämfört med tidigare år med 13 % för antalet kurser och 19 % för antalet kursdeltagare. Några av utbildningarna var flerdagsutbildningar.

Personligt ombud

I Jönköpings län finns sedan 2015 ett samarbetsavtal mellan länets 13 kommuner som reglerar samordningen av verksamheten personligt ombud som länsorganisation. Kommunal utveckling åtar sig att samordna ombudsverksamheten genom en verksamhetschef. Tre värdkommuner har tagit på sig ansvaret för anställningen av de personliga ombuden i respektive länsdel.

Under 2016 har rollen ersatts av teamchef. På grund av sjukskrivningar har det varit ett ledningsgruppsmöte under året, men gruppen personliga ombud har varit intakt. Det har också planerats för en verksamhetsövergång från de tre värdkommunerna till Region Jönköpings län.

I samband med ett reviderat avtal som träder i kraft 2017, avslutas nu värdskapet för de kommuner som haft detta och administrationen sköts av Kommunal utveckling. Från och med den 1 mars 2017 blir alla personliga ombud anställda av Kommunal utveckling, Region Jönköpings län. Det kommer att ske en översyn av befintliga dokument och arbetsredskap i samband med verksamhetsövergången.

Verksamhetsförlagd utbildning

Kommunal utveckling samordnar utvecklingsarbetet mellan länets kommuner och Jönköping University i frågor avseende verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Via avtal som sträcker sig till 2018-12-31 regleras samarbetet samt den ersättning som utgår för VFU-placerade studenter. Nytt för 2016 är att ersättning utgår även för socionomstudenter.

Under 2016 påbörjades arbetet med att forma en kommunal modell för *peer-learning* för sjuksköterskestudenterna. Jönköping University har under 2016 aviserat ett större antal studenter per intag, vilket innebär fler studenter för VFU i länets kommuner framöver. Under 2016 har högskolan startat en webbaserad handledarutbildning, vilket har efterfrågats av kommunerna.

Vård- och omsorgscollege

En förstudie av vård- och omsorgscollege har gjorts inom de kommuner i länet som inte tillhör Höglandet. Förstudien har även inbegripit Region Jönköpings län. Positiva politiska beslut om fortsatt arbete har

fattats och processen har påbörjats med ansökningar för certifiering och ett länsövergripande vård- och omsorgscollege.

Integration – CHANGE-projektet

I juni 2016 beviljades ansökan om projektet *CHANGE* av ESF-rådet. Länets kommuner har tillsammans med studieförbund och sociala företag beviljats närmare 15 miljoner kronor i EU-stöd för att öka länets kompetens om integration.

Målet med CHANGE är att stärka ställningen på arbetsmarknaden för de som redan arbetar med integration, men inkluderar även personer som står längre från arbetsmarknaden. Projektledare och ekonom rekryterades och tillträdde under hösten. Projektet omfattar ca 3 000 medarbetare i länet. Under sex månader har projektet förberetts och den 1 mars 2017 går det in i sin genomförandefas.

Resultat Kommunal utveckling 2016-12-31

Redovisning i tkr

	Ingående medel 2016	Nya medel 2016	Disponibla medel 2016	Budget förbrukning 2016	Utfall förbrukning 2016	Kvarvarande medel 2016.12.31
FoUrum social välfärd	19 557	34 967	54 524	23 600	20 204	34 320
Miljösamverkan	439	713	1 152	800	754	398
FoUrum utbildning	505	2 427	2 932	2 800	1 654	1 278
FoUrum fritid	77	860	937	900	509	428
Personliga ombud *)	20	974	994	1 100	974	20
Jönköping Academy		500	500	500	500	0
Kurs och konferens **)	100	4 484	4 584	3 000	4 189	395
Ledning och stab		5 195	5 195	5 900	5 195	0
Härav Ledn/stab finansierat från						0
områdena ovan		-3 638	-3 638	-4 100	-3 638	0
	20 698	**46 482**	**67 180**	**34 500**	**30 341**	**36 839**

Kommentarer till disponibla och kvarvarande medel 2016

Erhållna ej förbrukade projektmedel är högre vid årets utgång än vid årets början. Detta beror på att:

- kostnaderna för projektverksamheten inte fullt ut uppgått till budget
- erhållna medel under året är något större än förväntat

Av medlemsavgiften har 300 tkr överförts till FoUrum utbildning för att bekosta 25 % tjänst av samordnare.

För att täcka stab och ledningskostnader har, förutom medlemsavgift, medel disponerats från erhållna projektmedel.

"Disponibla medel 2016" inkluderar kommunernas finansiering för 2016.

* Personliga ombud
Kommunerna faktureras i efterhand utifrån verkligt upparbetade kostnader.

** Kurs och konferens
Disponibla medel utgörs av deltagaravgifter som finansierar verksamheten samt överskott från tidigare år.